

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **P. H.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 1. 2005, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 42 Cad 18/2005, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 1. 2005, č. j. 42 Cad 18/2005 – 7,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 1. 2005, čj. 42 Cad 18/2005–7 **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná (dále též „stěžovatelka“) podala včasnou kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 1. 2005, čj. 42 Cad 18/2005-7, jímž bylo rozhodnuto takto: „*Řízení se zastavuje a věc se vrací ČSSZ k provedení dalších úkonů v rámci správního procesu. Nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.*“

Z odůvodnění usnesení, jak je soudem formulováno, vyplývá, že soudní řízení bylo zahájeno z podnětu žalované, která dne 25. 1. 2005 postoupila soudu jí adresované podání ze dne 17. 1. 2005, jímž žalobce požádal správní orgán o přezkoumání rozhodnutí, kterým mu nebyl přiznán plný invalidní důchod. Žalobce v podání vyslovil nesouhlas s verdiktem obvodního lékaře, resp. komise (míněn byl asi okresní posudkový lékař). Žalovaná však k věcnému vyřízení žádosti vůbec nepřistoupila a podání žalobce postoupila krajskému soudu s tvrzením, že jde o soudní žalobu. Podle názoru krajského soudu k takovému závěru nebylo důvodu. Žalobce se nezmínil o tom, že by se snad chtěl obrátit na soud, a je možné, že o předání věci k soudnímu řízení pisatel dodnes neví. Podle soudu tedy bylo možné

jen obecně konstatovat, že měla-li žalovaná nějaké důvodné pochybnosti o povaze žádosti, bylo namístě je odstranit komunikací s jejím autorem. Výklad dopisu, který nepochybně bez vědomí pisatele provedla žalovaná, byl podle soudu nepřijatelně extenzivní. Soud sám naopak toto učinit nemůže, protože takový postup by výrazně přesáhl rámec § 5 o. s. ř. a narušil by ústavní rovnost účastníků soudního procesu.

Dokud ovšem osoba, domáhající se přezkoumání důchodového rozhodnutí, výslovně neprojeví svoji vůli, aby se tak stalo soudní cestou, je nezbytné pokračovat s ní ve správním řízení. Absence tohoto postupu je fundamentální procesní překážkou přezkumného řízení soudního i v předmětné věci, v níž muselo být rozhodnuto při použití § 64 zákona s. ř. s. a § 104 odst. 1 o. s. ř.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalovaná dne 25. 1. 2005 postoupila soudu podání ze dne 17. 1. 2005, které posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí. V průvodním dopisu uvedla, že ve věci P. H. proti ČSSZ, o plný invalidní důchod, zasílá žalobu, která směřuje proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 12. 1. 2005.

Žalobce v podání uvedl, že se hodlá odvolat žádá o přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí ve věci žádosti o plný invalidní důchod; žalobce vyslovil přesvědčení, že komisi vše řádně předložil a nesouhlasí s jejími závěry.

Soud k projednání věci nařídil jednání, k němuž nepředvolal žalobce, a vydal shora uvedené usnesení.

Kasační stížnost byla podána z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Žalovaná v ní zásadně nesouhlasí s odůvodněním usnesení a se samotným posouzením věci soudem, neboť podle ní z podání lze dovodit požadavek na přezkoumání rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o nepřiznání plného invalidního důchodu, které žalobce převzal dne 17. 1. 2005. Od tohoto dne bylo rozhodnutí pravomocné, a proto nebylo dále možné pokračovat ve správním řízení. Žalobce v podání vyslovil nesouhlas se zamítavým rozhodnutím a domáhá se tak opětovného řízení a přiznání důchodu, čehož se lze domoci jediné změnou posudku, jenž je stěžejním podkladovým materiálem pro rozhodnutí o nároku na invalidní důchod. Stěžovatelka vyslovila přesvědčení, že soud měl postupovat v souladu s § 37 odst. 5 a § 71 s. ř. s., tj. vyzvat žalobce k opravě a doplnění podání, popř. k odstranění vad v přiměřené lhůtě. Až poté mohl soud usnesením podání odmítnout, neboť by se jednalo o takový nedostatek, pro který není možné v řízení pokračovat. Stěžovatelka poukázala i na to, že soud řízení zastavil podle § 104 odst. 1 o. s. ř., ačkoliv v soudním řízení správním platí pro zastavení řízení speciální ustanovení § 47 s. ř. s.; proto má žalovaná pochybnost, zda byla správně aplikován § 64 s. ř. s. a § 104 odst. 1 o. s. ř. Zákon navíc nevyžaduje, aby se jednalo o návrh adresovaný soudu, neboť § 72 odst. 1 s. ř. s. výslovně stanoví zachování lhůty pro podání žaloby v případě jejího podání u správního orgánu, proti němuž rozhodnutí směřuje. Správní orgán pak postoupí návrh příslušnému soudu a žalobce o tom informuje; tak se stalo i v souzené věci. Ze všech těchto důvodů žalovaná navrhl, aby usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 1. 2005, č. j. 42 Cad 18/2005 - 7, bylo zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Podle § 19 odst. 2 spr. ř. [v celém textu míněn zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád); s účinností od 1. 1. 2006 nahrazen zákonem č. 500/2004 Sb., správním řádem – pozn. soudu] se podání posuzuje podle jeho obsahu. Z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Obdobně podle § 41 odst. 2 o. s. ř., které s ohledem na § 64 s. ř. s. platí i pro správní soudnictví, se každý úkon posuzuje podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen.

V daném případě posoudila žalovaná podání žalobce, v němž projevil vůli se proti jejímu rozhodnutí odvolat, podle obsahu jako žalobu proti tomuto rozhodnutí a v souladu s § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému soudu. Vzhledem k tomu, že správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, je sice pro zachování lhůty podacím místem pro uplatnění žaloby, zároveň je však účastníkem řízení o žalobě, nebyla v daném případě stěžovatelka sama oprávněna případné nedostatky žaloby odstraňovat. Krajský soud zajisté není vázán názorem, který si správní orgán o obsahu podání učiní, má-li však zato, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, zapíše věc do rejstříku nejasných podání a činí dále úkony dle § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval a ve svém rozhodnutí vycházel z řady chybných úvah, které Nejvyšší správní soud dále rozebírá:

1) Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu relevantní. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

2) Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které však stěžovatelka, na rozdíl od něj, zjevně neměla. Jak bylo již výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, tu postoupila soudu a ze svého hlediska tedy neměla důvodu s žalobcem dále komunikovat.

3) Krajský soud vyslovil právní názor, že dokud osoba domáhající se přezkoumání důchodového rozhodnutí výslovně neprojeví svoji vůli, aby se tak stalo soudní cestou, je nezbytné pokračovat ve správním řízení. Tento závěr není podle názoru Nejvyššího správního soudu správný. Řízení ve věcech důchodových je jednoinstanční a doručením rozhodnutí o dávce účastníku je pravomocně skončeno. Není zde tedy žádné správní řízení, v němž by mohla stěžovatelka pokračovat. Tato skutečnost je zjevně také jedním z důvodů, proč stěžovatelka považovala podání označené jako „odvolání“ za žalobu.

K oběma předchozím bodům Nejvyšší správní soud podotýká, že správní orgán nemohl uvažovat o provedení „autoremedury“, neboť ta je možná jen v dvouinstančním řízení (viz § 57 odst. 1 spr. ř.). Za situace, kdy jediným oprávněným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, nepřipadá autoremedura v úvahu, po postoupení žaloby soudu je pouze možný postup dle § 62 s. ř. s.

4) Krajský soud dospěl k závěru, že s ohledem na to, že nešlo o návrh adresovaný soudu, je na rozhodnutí nutno použít § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. Rovněž tato úvaha je chybná. Podmínky řízení jsou v soudním řádu správním upraveny autonomně, a proto zde § 64 s. ř. s. použít nelze. Již výše bylo uvedeno, že pokud měl soud pochybnosti o obsahu podání, měl je odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Pokud by tak získal jistotu, že se o žalobu nejedná, podání by pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Zda bylo podání formálně adresováno soudu či správnímu orgánu, nemá na výběr, výklad a aplikaci použité normy žádný vliv.

Nejvyšší správní soud vytýká krajskému soudu také závažné procesní pochybení. Ve věci proběhlo dne 31. 1. 2005 jednání, o němž nebyl vyrozuměn žalobce. Tím došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Při účasti žalobce na jednání by přitom soud měl možnost efektivně odstranit pochybnosti, které o obsahu jeho podání měl, a případně další nedostatky podání.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadané usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je soud vázán právním názorem tak, že nejprve postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání (a v tomto rámci nepochybně zjistí i to, zda se žalobce chce domáhat svého práva u soudu ve správním soudnictví) a podle výsledku pak určí další procesní postup.

Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

